

Azərbaycan Respublikası adından
Q Ə T N A M Ə
Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin mülki kollegiyası

XXXX-cu il

Bakı şəhəri

Hakimlər Aida Əli qızı Hüseynin sədrliyi və məruzəsi ilə,
Etibar Qəzənfər oğlu Nəbiyev və Rəqib Əliddin oğlu Qurbanovdan ibarət tərkibdə,
Nofəl Rəhman oğlu Abdullayevin katibliyi ilə,

İlk iddia tələbi üzrə iddiaçının nümayəndəsi (vəkili) XXXX oğlu və ilk iddia tələbi üzrə cavabdeh XXXXoğlunun nümayəndəsi (vəkili) XXXX oğlunun iştirakı ilə,

İddiaçı XXXXMMC-nin cavabdehlər XXXXoğluna və XXXXLTD-yə qarşı “müqavilələrin, müqaviləyə əlavələrin, məktubların etibarsız hesab edilməsi və pulun tutulması” tələbinə dair ilk, iddiaçı XXXXLTD-nin cavabdeh XXXXMMC-yə qarşı “maddi və mənəvi ziyanın tutulması” tələbinə dair qarşılıqlı iddia ərizəsi ilə bağlı mülki iş üzrə Bakı şəhəri Səbail Rayon Məhkəməsinin XXXX-cu il tarixli, 2(009)-XXXX/XXXX sayılı qətnaməsindən ilk iddia tələbi üzrə iddiaçı XXXXMMC və ilk iddia tələbi üzrə cavabdeh XXXXoğlu tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayətlərinə əsasən mülki işə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin binasında, açıq məhkəmə iclasında baxaraq,

müəyyən etdi:

İddiaçı XXXXMMC cavabdehlər XXXXoğluna və XXXXLTD-yə qarşı iddia ərizəsi və iddia tələbinin dəqiqləşdirilməsi barədə ərizələrlə Bakı şəhəri Səbail Rayon Məhkəməsinə müraciət edərək, XXXXMMC ilə XXXXLTD şirkəti arasında bağlanmış 01-EL/17 nömrəli 8 fevral 2017-ci il tarixli müqavilənin və həmin müqaviləyə əlavə № 1-in, XXXXMMC ilə XXXXLTD şirkəti arasında bağlanmış 05-EL/16 nömrəli 30 sentyabr 2016-cı il tarixli müqavilənin və həmin müqaviləyə əlavə № 1-in, əlavə № 2-nin və əlavə № 3-ün, habelə XXXXLTD şirkəti adından XXXXMMC-yə “XXXX”nin imzasının saxtalaşdırılması ilə göndərilmiş 3 ədəd məktubun etibarsız hesab edilməsinə, cavabdehlər XXXXLTD şirkətindən və XXXXoğlundan, müştərək qaydada, 148680 (bir yüz qırx səkkiz min altı yüz səksən) ABŞ dollarının, ödəniş günü manata olan məzənnə ilə alınaraq iddiaçı XXXXMMC-yə verilməsinə dair qətnamə qəbul edilməsini, XXXXoğlunun hərəkətlərində cinayətin əlamətləri olduğundan onun barəsində xüsusi qərarad çıxararaq prokurora məlumat verilməsini xahiş etmişdir.

Eyni zamanda XXXXLTD cavabdeh XXXXMMC-yə qarşı “dəymiş zərərin əvəzinin ödənilməsi” tələbinə dair qarşılıqlı iddia ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət edərək, XXXXLTD-yə dəymiş maddi ziyana görə onun xeyrinə XXXXMMC-dən 553149,8 (beş yüz əlli üç min bir yüz qırx doqquz tam onda səkkiz) ABŞ dollarının tutulması, XXXXLTD-nin işgüzar nüfuzuna dəymiş mənəvi ziyana görə onun xeyrinə XXXXMMC-dən 500 000 (beş yüz min) ABŞ dollarının tutulması barədə qətnamə qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Bakı şəhəri Səbail Rayon Məhkəməsinin 2(009)-XXXX/XXXX sayılı, XXXX-cu il tarixli qətnaməsi ilə ilk iddianın qismən təmin edilməsi, XXXXMMC ilə XXXXLTD şirkəti arasında bağlanmış 01-EL/17 nömrəli XXXX-ci il tarixli müqavilə və həmin müqaviləyə əlavə № 1, XXXXMMC ilə XXXXLTD şirkəti arasında bağlanmış 05-EL/16 nömrəli XXXX-cı il tarixli müqavilə və həmin müqaviləyə əlavə №1, əlavə №2 və əlavə №3, habelə XXXXLTD şirkəti adından XXXXMMC-yə “XXX”nin imzası ilə göndərilmiş 3 ədəd

məktubun etibarsız hesab edilməsi, iddia tələblərinin qalan hissədə əsassız olduğu üçün təmin edilməməsini, iddiaçı XXXXLTD-nin cavabdeh XXXXMMC-yə qarşı dəymiş maddi ziyana görə 553.149,8 ABŞ dolları və mənəvi ziyana görə 500.000 ABŞ dollarının tutulması barədə qarşılıqlı iddia tələbinin əsassız olduğu üçün təmin edilməməsi, XXXXoğlundan dövlət nəfinə keçirilmiş məhkəmə ekspertizası xərci – 142 (yüz qırx iki) manat məbləğində pulun tutulması qətdir.

Həmçinin Bakı şəhəri Səbail Rayon Məhkəməsinin XXXX-cu il tarixli 2(009)-XXXX/XXXX sayılı xüsusi qərarına əsasən XXXXoğlunun hərəkətlərində cinayət tərkibinin əlamətlərinin olmasını nəzərə alaraq bu barədə müvafiq araşdırmanın aparılıb hüquqi qiymət verilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğuna məlumat verilməsi qərara alınmışdır.

XXXX-cu il tarixdə ilk iddia tələbi üzrə cavabdeh XXXXoğlu apellyasiya şikayəti verərək, iddiaçı XXXXMMC-nin cavabdehlər XXXXoğlu və XXXXLTD-yə qarşı pul tələbinə dair ilkin iddia və XXXXLTD-nin XXXXMMC-yə qarşı dəymiş ziyana dair qarşılıqlı iddiasına dair mülki iş üzrə Səbail Rayon Məhkəməsinin 2(009)-XXXX/XXXX №-li XXXX-cu il tarixli qətnaməsinin XXXXoğlundan dövlət nəfinə keçirilmiş məhkəmə ekspertizası xərcinin – 142 (bir yüz qırx iki) manatın tutulması hissəsində ləğv edilməsini, Səbail Rayon Məhkəməsinin 2(009)-XXXX/XXXX №-li XXXX-cu il tarixli qətnaməsinin əsaslandırıcı hissəsində (qətnamənin 6-cı səhifəsi) “Məhkəmə XXXX nümayəndəsinin...” sözləri ilə başlayan abzasın aşağıdakı abzasla əvəz edilməsini: XXXXMMC ilə XXXXLTD arasında bağlanmış XXXX-cı il tarixli 05-EL/16 №-li və 08 fevral 2017-ci il tarixli 01-EL/17 №-li müqavilələr, həmin müqavilələrə əlavələr, habelə XXXXLTD adından XXXXMMC-yə “XXX” imzası ilə göndərilmiş 3 ədəd məktubdakı imzalar istər XXX, istərsə də XXXXtərəfindən icra edilsin, bu, həmin sənədlərin etibarlılığını qətiyyən şübhə altına almır, belə ki, XXX şirkətin rəhbəri, XXXXisə etibarnamə əsasında səlahiyyətli nümayəndəsi kimi həmin sənədləri imzalaya bilərdilər”.

Apellyasiya şikayəti onunla əsaslandırılmışdır ki, məhkəmə baxışı zamanı müəyyən olunmuşdur ki, XXXXLTD 13680 ABŞ dollarında vəsaiti qabaqcadan ödəməsinə baxmayaraq XXXXnə mal göndərib, nə də ki, pulu qaytarmışdır. Buna baxmayaraq, məhkəmə qətnaməsi ilə XXXXMMC-nin iddiası qismən təmin edilərək, onunla XXXXLTD arasında bağlanmış müqavilələr və onlara əlavələr, eləcə də XXXXLTD adından göndərilmiş məktublara etibarsız hesab edilmişdir. Bu zaman məhkəmə ona əsaslanmışdır ki, məhkəmə-xəttşunaslıq ekspertizasının rəyinə görə, guya ərizəçi həmin sənədləri XXXXLTD-nin direktorunun əvəzinə imzalamışdır. Hakim ilk iddianı qismən təmin edərkən yeganə əsas kimi heç bir dövlət standart və metodlarına uyğun olmayan məhkəmə ekspertizası rəyini əsas götürmüşdür. İmzaların onun tərəfindən icra edilməsini inkar edən ərizəçi bununla belə bir daha vurğulayır ki, hətta imzalar onun tərəfindən icra olunsaydı belə, XXXXLTD tərəfindən verilmiş etibarnamədə onun buna müvafiq səlahiyyəti nəzərdə tutulduğu üçün bu müqavilələr və digər sənədlərin etibarsızlığı üçün əsas ola bilməzdi. Qətnamədə müqavilə və digər sənədlərin məhz hansı hüquq normaları əsasında etibarsız hesab olunmaları haqqında heç nə yoxdur, ona görə ki, mülki qanunvericilik belə əsas nəzərdə tutmur. Üstəlik etibarsız hesab edilən müqavilələr icra olunmuşdur.

XXXX-cu il tarixdə ilkin iddia üzrə iddiaçı XXXXMMC apellyasiya şikayəti verərək, Səbail Rayon Məhkəməsinin 2(009)-XXXX/XXXX sayılı XXXX-cu il tarixli qətnaməsinin qismən – ilk iddia ərizəsinin təmin edilmədiyini hissəsində - ləğv edilib ilk iddia ərizəsinin həmin hissədə də təmin edilməsinə dair qətnamə qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Apellyasiya şikayəti onunla əsaslandırılmışdır ki, birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsi ilkin iddianın təmin edilməyən hissəsində qanunsuz və əsassızdır. Birinci instansiya məhkəməsinin ilk iddianın təmin etdiyi hissəsi ilə bağlı müəyyən etdiyi hallardan, gəlidi qənaətlərindən görünür ki, XXXXMMC ilə XXXXLTD şirkəti arasında müqavilələr bağlanmış, məhz həmin müqavilələr əsasında 1316 ton sürtkü yağı digər

cavabdeh XXXXtəşkilatçılığı və vasitəçiliyi ilə XXXXMMC-dən alınaraq XXXLTD şirkətinin adından xarici bazarlarda satılmışdır. Sadəcə həmin müqavilələrdə, həmin müqavilələrə əlavələrdə və məktublarda cavabdeh XXXXdigər cavabdeh XXXLTD şirkətinin rəhbərinin imzasını saxtalaşdırmaqla icra edib, həmin sənədləri XXXLTD şirkətinin rəhbəri imzalamışdır deyə XXXXMMC-yə təqdim etmiş, bununla da müqavilələrin “bağlanmasına” və həmin müqavilələr əsasında 1316 ton sürtkü yağının maya dəyərinin əldə edilməsinə nail olmuşdur. Bu halı XXXLTD şirkətinin XXXXMMC-yə qarşı “dəymiş zərərin əvəzinin ödənilməsi barədə” qarşılıqlı iddia ərizəsində göstərilənlər də təsdiq edir. Belə ki, qarşılıqlı iddia ərizəsində (1.4-cü bənd) XXXX, XXXX aylarında XXXXMMC tərəfindən XXXLTD şirkətinə, cəmi 1315 ton 780 kq məhsul göndərildiyi etiraf olunmuşdur.

Məhkəmə iclasında ilk iddia tələbi üzrə iddiaçının nümayəndəsi (vəkili) apellyasiya şikayətini müdafiə edərək, ilkin iddianın təmin edilməyən hissəsində birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsinin ləğv edilməsini xahiş etdi.

Məhkəmə iclasında ilk iddia tələbi üzrə cavabdeh XXXXoğlunun nümayəndəsi (vəkili) öz apellyasiya şikayətini müdafiə edib, qarşı tərəfin apellyasiya şikayətinə etiraz edərək, əlavə olaraq bildirdi ki, XXXXetibarnaməsi olmuşdur. Həmin müqaviləni nümayəndə kimi imzalamışdır. Ona görə burada cinayət işindən söhbət gedə bilməz. Ona görə xüsusi qərarad əsassızdır.

İlk iddia tələbi üzrə digər cavabdeh XXXLTD-yə məhkəmə iclasının vaxtı və yeri barədə məhkəmə bildirişi göndərilərsə də nümayəndəsi məhkəmə iclasında iştirak etməmişdir.

Məhkəmə kollegiyası işdə iştirak edən şəxslərin izahatlarını dinləyib, apellyasiya şikayətlərinin dəlillərini iş materiallarına əsasən yoxlayıb, işdə olan sübutları tədqiq edərək hesab edir ki, apellyasiya şikayəti təmin edilməməli, iş üzrə birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsi mübahisələndirilən hissələrdə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 372.6-cı maddəsinə əsasən apellyasiya instansiyası məhkəməsi birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsinin əsaslılığını onun barəsində açıq və ya dolayısı ilə mübahisə edilən hissəsi üzrə, şikayət qərarın ləğv edilməsinə yönəldikdə və ya apellyasiya şikayətində və ona etirazlarda ifadə olunmuş dəlillərə əsasən mübahisənin predmeti bölünməz olduqda isə tam yoxlayır. Baxılan iş üzrə apellyasiya baxışının hədlərini qətnamənin ilkin iddianın təmin edilməyən və ekspertiza xərcinin tutulması hissələrinin qanuniliyinin və əsaslılığının yoxlanılması təşkil edir.

İlk iddia üzrə iddiaçı ilkin olaraq 01-EL/17 sayılı XXXX-cı il tarixli müqavilə əsasında cavabdehlər XXXXvə XXXLTD-nin satın aldıkları ümumi dəyəri 13.680 ABŞ dolları olan 1 vaqon sürtkü yağının dəyərinin ödənilməsinə xahiş etmişdir. Daha sonra ilkin iddiaçı iddia tələbini dəqiqləşdirərək, cavabdehlərdən 382764 ABŞ dollarının tutulmasını xahiş etmişdir. Tələbini belə əsaslandırılmışdır ki, həmin məbləğin 13.680 ABŞ dolları hissəsi alınmış, lakin dəyəri ödənilməmiş 1 vaqon sürtkü yağının dəyəri, 135.000 ABŞ dolları hissəsi isə 01-EL/17 sayılı XXXX-ci il tarixli müqavilə əsasında cavabdehlərə əlavə olaraq verilməsi üçün ayrılmış sürtkü yağının dəyəri, həmçinin XXXXoğlunun aldığı 1316 ton sürtkü yağının satışından əldə etdiyi 312352 ABŞ dolları məbləğin 75 %-i, yəni 234264 ABŞ dolları hissəsidir. İlkin iddiaçının sonuncu təqdim etdiyi iddia tələbinin dəqiqləşdirilməsi barədə ərizədə isə iddia tələbini yuxarıda qeyd olunan 234264 ABŞ dollarının tutulması hissəsində azaldaraq cavabdehlərdən 148680 (13680 ABŞ dolları + 135000 ABŞ dolları) ABŞ dollarının tutulmasını xahiş etmişdir.

Kollegiya qeyd edir ki, qanunvericiliyə əsasən ilkin iddia üzrə iddiaçının pulun tutulması ilə bağlı tələbi bilavasitə sübut etmə yükü ilə bağlıdır. İşin faktiki hallarının müəyyən edilməsinin məhkəmə qərarının qanuniliyinin və əsaslılığının əsas göstəricisi olduğu nəzərə alınsa, bu institut xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. İddia tələblərinin təsdiqlənməsi üçün tərəfin sübut etmədiyi halları məhkəmə mövcud olmayan kimi rədd

edə bilər. Bu mənada, mülki hüquq münasibətləri iştirakçılarının vicdanlılığı prezumpsiyasına əsaslanan iddianın əsasında duran faktların mövcud olmasına dair ehtimal ortaya çıxır.

Kollegiya ilk növbədə qeyd edir ki, ilkin iddiaçı ilə cavabdeh XXXXoğlu arasında mal alqı-satqısı ilə bağlı müqavilə mövcud deyil, həmçinin XXXX XXXX MMC qarşısında hər hansı öhdəliyinin yaranmasına əsas verən sübut iş materiallarına əlavə edilməmişdir.

İş materiallarına əlavə olunmuş XXXXMMC tərəfindən XXXXLTD-yə göndərilmiş XXXX-ci il tarixli 12/17 sayılı invoysdan görünür ki, XXXXMMC 13658,34 ABŞ dollarının ödənilməsinə xahiş etmiş, XXXX-ci il tarixdə XXXXLTD tərəfindən XXXXMMC-yə 13680 ABŞ dolları ödəniş həyata keçirilməsinə dair "Swift/Txt" adlı sənəd təqdim edilmiş, məhkəmə iclasında iddiaçının nümayəndəsi 13680 dolların hesaba oturmaması ilə bağlı etibarsız sənəd təqdim olunduğunu bildirmişdir.

Digər 135000 ABŞ dollarının tutulması ilə bağlı ilkin iddiaya münasibətdə isə kollegiya qeyd edir ki, ilkin iddiaçı cavabdehlərə əlavə olaraq 135.000 ABŞ dolları məbləğində sürtkü yağı verilməsi üçün ayrılmasına baxmayaraq, həmin malın dəyərinin bu vaxta qədər cavabdehlər tərəfindən ödənilmədiyini bildirsə də, belə bir sifarişin verilməsini, dəymiş maddi ziyanın nədən ibarət olmasını əsaslandırmamış, bu barədə məhkəməyə hər hansı sübut təqdim etməmişdir.

XXXXapellyasiya şikayətinə münasibətdə isə kollegiya bildirir ki, birinci instansiya məhkəməsi ekspertiza xərcinin ilkin iddia üzrə cavabdeh XXXX tutulması barədə düzgün nəticəyə gəlmişdir. Belə ki, ilkin iddia qismən təmin edilmiş, müqavilələrin və XXXXLTD tərəfindən göndərilən məktublara XXXXtərəfindən imzalanması ekspert rəyi ilə müəyyən edilmiş və haqlı olaraq ekspertiza xərci XXXX tutulmuşdur.

XXXXapellyasiya şikayətində göstərdiyi və birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsində qeyd edilən "Məhkəmə XXXX nümayəndəsinin..." sözləri ilə başlayan abzasın dəyişdirilməsi ilə əlaqədar tələbinə münasibətdə qeyd edir ki, ilkin iddia tələbinin təmin edilmiş hissəsi apellyasiya baxışının həddinə daxil olmadığından həmin abzasda qeyd olunan məhkəmənin mövqeyi apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən araşdırılmamışdır.

Beləliklə, məhkəmə kollegiyası ilkin iddia üzrə iddiaçının və ilkin iddia üzrə cavabdeh XXXXapellyasiya şikayətlərində sadaladıqları dəlilləri işin faktiki hallarına uyğun olaraq araşdırıb hesab edir ki, birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsi mübahisələndirilən hissələrdə qanuni və əsaslı olmaqla işin hallarına uyğundur, apellyasiya şikayətlərində irəli sürülən dəlillər isə əsassızdır və mahiyyətə düzgün olan birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsinin mübahisələndirilən hissələrdə ləğvi üçün əsas ola bilməz.

Odur ki, apellyasiya şikayətləri təmin edilmədən, məhkəmə qətnaməsi isə mübahisələndirilən hissələrdə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Şərh edilənlərə əsasən və Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 382, 384.0.1, 392, 405-ci maddələrinin tələblərini rəhbər tutaraq məhkəmə kollegiyası

qəet etdi:

Apellyasiya şikayətləri təmin edilməsin.

Hazırkı iş üzrə Bakı şəhəri Səbail Rayon Məhkəməsinin 2(009)-XXXX/XXXX sayılı, XXXX-cu il tarixli qətnaməsi mübahisələndirilən hissələrdə dəyişdirilmədən saxlanılsın.

Qətnamədən 2 ay müddətində Bakı Apellyasiya Məhkəməsi vasitəsi ilə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinə kassasiya şikayəti verilə bilər, qətnamədən şikayət verilmədikdə qəbul edildiyi gündən 2 ay keçdikdən sonra qanuni qüvvəyə minir.